
STYRESAK 48/24

ORIENTERINGER FRA DRIFTEN

Går til

Styrets medlemmer

Styremøte

7. november 2024

Saksbehandler

Avdelingsledere/-ansvarlige m.fl., Gro Eikeland

Saksfremlegg

Under følger orienteringer fra driften i form av punkter samlet under overskriftene fra siste museumsmelding samt våre egne punkter «forretning» og «organisasjonsutvikling»:

Solid kunnskapsproduksjon

- Vest-Agder-museet har som mål at flere konservatorer skal få NMF-godkjenning. Sist ut er konservator i Mandal, som har sendt sin NMF-søknad. En forutsetning for flere ansatte med NMF-godkjenning, er at aktuelle kandidater gis mulighet til å skrive fagfellevurderte artikler som publiseres. Ansette med stilling knyttet til forskning kan bruke 20 % av arbeidstiden til dette. Konservator Hestmanden benytter seg for tiden av ordningen, og i tiden framover vil konservator militærhistorie, i forbindelse med kommende publikasjon om Odderøya, gjøre det samme. Innen militærhistorie er det ferdigstilt tekster og illustrasjoner til utstilling i haubitsanlegget på toppen av Odderøya, som skal monteres før jul.
- Forskernettverk Agder og Agderseminaret står foran en omstrukturering. Nettverket vil i 2025 arbeide med å utvikle samarbeidsformene og legge om Agderseminaret for å bli en bedre ressurs for faglig utvikling ved historieinstitusjonene i landsdelen.
- Hestmandens konservator arbeider med vitenskapelig artikkel om hjemmeflåten.

- Hestmanden arbeider med en informasjonsbrosjyre i forbindelse med seilassen for 2025.
- Tingvatn fornminnepark har bidratt til publikasjonen "Gamal byggjeskikk i Eiken sokn" av Torfinn Nordmann Hageland, med utgivelsesdato 15. november.
- Tingvatn fornminnepark arbeider nå med ferdigstilling av publikasjonen fra Snartemodugnadr.
- Flekkefjord museum har skrevet et kapittel i Franz-Arne Stylegårds nye bok om Listerbåtene. Den går til trykk i disse dagene, med utgivelse før jul.

Relevant formidling

- Foredragsserien «Historier i et museum» har hatt fullt hus i høst (40-50 deltakere) og planleggingen av programmet for våren 2025 er i gang.
- Vest-Agder-museet sendte inn 13 søknader til Den kulturelle skolesekken i Agder og fire til Kristiansand kommune innen fristen 1. oktober.
- Arbeidet med årets juletreutstilling i Rådhuskvartalet i Kristiansand er godt i gang med mer medvirkning fra lokalbefolkningen. I tillegg til barnehager, er det invitert til konkurranse om å pynte et juletre på budsjett. Utstillingen åpner 30. november.
- Vest-Agder-museets vandretstilling «Det snakker vi ikke om! Familiehemmeligheter etter andre verdenskrig» åpnet på Rørosmuseet 27. september og står til 15. januar 2025. Det arbeides med fortsatt vandring for utstillingen i 2025.
- Formidlergruppa arbeider med revisjon av Vest-Agder-museets formidlingsplan denne høsten.
- Formidlergruppa i Vest-Agder-museet har laget felles hefte med tilbud til skoler og barnehager 2024-2025.
- Fagseksjonen har bidratt med diverse foredrag til institusjoner, lokale lag og foreninger.
- Konservator Jan Egil Hansen holdt foredrag om Arbeidstjenesten i forbindelse med åpning utstilling i regi Vigmostad skole i Lindesnes.
- Konservator Thorunn Lunde holdt foredrag om Vest-Agder-museets deltakelse prosjektet Minner – samlingssted for samtidsdokumentasjon 2019-2021 og delprosjektet Jernbaneminner på Nasjonalt nettverk for museumsbaner på Norsk jernbanemuseum.
- I uke 43 og 44 har tredjeklassinger og fjerdeklassinger kommet fra store deler av Sørlandet til Kristiansand museum for å lære om livet i gamledager og eventyr. Det har vært opp mot 600 elever på besøk.

- Bakstehuset på Kristiansand museum brukes også i formidling til skoleklasser. Popen må varmes opp før arrangementsstart og vi kombinerer dette med å invitere skoleklasser til å bake ut sine egne kanelboller og snakker om bakst i gamledager.
- Relativt godt besøk av cruise på Kristiansand museum enda, men man merker at det lir på høsten.
- Høstferie var godt besøkt på Kristiansand museum. Ca. 500 innom disse to åpningsdagene der det vanligvis har vært relativt stille. Valgte å ha gratis inngang, og muligheten til å kjøpe nystekt kanelbolle, kaffe og saft i bakstehuset, og valgte å selge handlenett til potettrykk. Dette ble svært populært. Vi prøver å etablere bakstehuset som vår lav-sesong destinasjon, slik at det skal være et naturlig sted å oppsøke i skoleferier på høst og vinter. De fleste som var på besøk, hadde lest om det på facebook.
- Gimle Gård har hatt både spøkelsesvandring og et Cluedo arrangement, der begge har vært utsolgte. Cluedo arrangementet har vært et samarbeid mellom Vågsbygd videregående (dramalinjen) og Gimle Gård. Tilbakemeldingene har vært strålende.
- Vi hadde spikke samling på Kristiansand museum i august, som en familieaktivitet. Målsetningen var: Museet vil bli en mer aktiv aktør i nærmiljøet, og skape et lavterskeltilbud som aktiviserer publikum noe man oppnådde med denne samlingen, samt høstet erfaringer for evnt fremtidige aktiviteter. Vi fikk støtte av Agder fylkeskommune gjennom «ekstraordinært tilskudd til frivilligheten på Agder 2023» og fikk mange positive tilbakemeldinger på tiltaket.
- Hestmandens konservator har holdt foredrag på Torvet Bistro.
- Hestmanden har tatt imot Forsvarsministeren om bord og fortalt om skipets historie.
- Hestmanden er i gang med årets DKS, og vil i perioden 21.10 – 08.11 ta imot rundt 20 skoleklasser.
- På Kanonmuseet har det blitt gjennomført høstferieaktiviteter med godt besøk, samt en utsolgt kveldsvandring i oktober.
- Odderøya museumshavn hadde aktiviteter i høstferien med godt besøk. 267 besøkende, hvorav 87 var betalende, 40 var barnehage/SFO og resten var kafébesøk.
- Odderøya museumshavn har levert forslag til DKS for skoleåret 2025-2026.
- Odderøya museumshavn har blitt spurt om å utvikle et opplegg for Tall ship races som skal tilbys barnehager i Kristiansand i juni 2025. Vi venter på svar fra Sparebankstiftelsen angående økonomisk støtte.
- Mandal museum og Mandals Trebåt og Motorforeninga har samarbeida om visning av filmen «Anna» på Ballastbrygga industrihistoriske senter (52 personer så

filmen).

- Mandal museum har hatt opplegg i den kulturelle skolesekken i Lindesnes kommune om industrihistorie og industriens konsekvenser (på godt og vondt) for 8. trinn på Ballastbrygga industrihistoriske senter.
- Mandal museum har arrangert historiekveld på Ballastbrygga med foredrag om navnet Marna/Marnar/Marnardal ved professor Rune Røsstad fra UiA (55 personer var tilstede).
- Museumspedagog ved Mandal museum har starta gjennomføring av et omfattende opplegg om Mandalskunstnere og kunstig intelligens i malerisamlinga i Andorsengården. Alle kommunens ungdomsskoleelever deltar på opplegget.
- Konservator ved Mandal museum har holdt foredrag om Paula Messel i Spangereid helselag (67 personer var tilstede).
- Sjølingstad Uldvarefabrik har startet et samarbeid med fylket og Husfliden om en vandretstilling som blant annet tar for seg bunadsproduksjon.
- Sjølingstad Uldvarefabrik deltok på strikke kino i Mandal og fikk vist fram garn og markedsført fabrikken.
- Sjølingstad Uldvarefabrik har en nytilsatt formidler som nå har fått bryne seg på skoleklasser i tre uker med DKS, herunder lokale elever samt fra Vennesla, Kristiansand og Lyngdal.
- Sjølingstad Uldvarefabrik gjennomførte to uker høstferieåpent med ullaktiviteter, omvisninger og åpen kafe.
- Lista museum holdt sitt tradisjonelle høstferieverksted for barn på tirsdagen i høstferien. Det var en stor suksess med mange barn – og mange foreldre og besteforeldre på plass!
- 3. oktober hadde Lista museum besøk av Joar Hoel Larsen og Eva Bratholm, som holdt foredrag på Nordberg fort i samarbeid med Folkeakademiet. Det var full sal som ville høre de tidligere utenrikskorrespondentene fortelle om det kommende presidentvalget i USA.
- Tingvatn fornminnepark med Prosjektet «Fremtid for fortid – Folkevandringstid Lister» er nå godt i gang med hovedfokus på skoleformiling og planlegging av næringslivsdag i januar.
- Flekkefjord museum har avholdt kurs/aktivitet i bærekraft og eplesafting for barneskolene i Flekkefjord kommune. 250 skolebarn deltok, samt ca. 350 andre i høstferien og på lørdagene. Vi estimerer 2 tonn med epler lokale epler fra lokale hager og flere hundre liter saft ble kvernet og presset i museumshagen. Disse eplene hadde ellers bare blitt spist av plenklipperne og mark. Epleskrottene ble om til

snadder for noen økologiske melkekyr i Kvinesdal.

- Flekkefjord museum har gjennomført en DKS opplegg for alle skolebarn 1-7 i Flekkefjord om 'visuelle historiefortellinger' der Glenn Tommy utviklet et prosjekt knyttet til fargelegging eller tegning av historiske hendelser. For de største var prosjektet knyttet til en byhistorisk byvandring for inspirasjon om hva barn selv vil kunne formidle gjennom sine egne tegninger.

Flekkefjord museum gjennomfører «Mørkets museum» spøkelseshus/halloween utstilling nå i slutten av oktober. Formål med dette er både å fremvise endringer i kulturen med tilflyttere, innvandrere og flyktninger, men også en anerkjennelse av hvordan kulturen påvirkes av media og andre, fremmede kulturer. Halloween sett fra en amerikansk perspektiv er samfunnsbyggende og oppmuntrer folk til å ta kontakt. Det motvirker utenforskap og isolasjon, og belønner barns modighet for å ta kontakt med naboer, og at de utenfor for kontakt med andre.

På bildet sees pestdoktoren på Flekkefjord museum.

- Flekkefjord museums foredragsserie for 2024 har vært en suksess med et bredt utvalg tema og mangfoldig publikum.

Helhetlig samlingsutvikling

- Fagseksjonen: Arbeid på ARK (nytt magasin) har fokus å få gjenstander flyttet fra de avvikla magasinene plassert i reoler og registrert i Primus med plassering. Ved å få bedre oversikt samlingene vil kan kunne effektivisere arbeidet med museets samlinger videre. Det er leid inn en frysecontainer for å fryse de største gjenstandene fra MSG/Lista. Det jobbes videre med tømning av MSG.
- 14. november skal seksjon for samlingsforvaltning i museumsforbundet ha

konferanse i Kristiansand. I den forbindelse blir det omvising i magasinet og magasinforvalter skal holde innlegg om museets flytteprosjekt.

- Mandal museum har fått hjelp fra samlingsforvalter i VAM til å registrere en større samling grafikk og grafisk utstyr.
- Sjølingstad Uldvarefabrik hadde besøk fra Statsforvalteren og Lindesnes kommune om pålegg av krav til hyppigere målinger av flere fraksjoner når det gjelder utslipp til det nye renseanlegget. Vi har vært i kontakt med Gudbrandsdalens ullvarefabrikk og fått tips om målefraksjoner.
- Lista museum har tatt inn en liten gjenstand som det en gang i tiden fantes titusenvis av: et flygeblad fra andre verdenskrigs siste dager. Flygebladet ble sluppet over Kvinesdal i april 1945 av et alliert fly. Det skal stilles ut i baren på Nordberg fort.
- Flekkefjord museum har katalogisert og laget en digital, søkbar indeks av alle Julehilsen i Flekkefjord (81 årgang) og disse skal digitaliseres etter avtale med eieren og Nasjonalbiblioteket.

Trygg ivaretagelse

- Magasin på Lista/fjellhall: Arbeid med nytt ventilasjonsanlegg nærmest ferdig, og det er forventet at det nye anlegget forbedrer oppbevaringsforholdene på magasinet betraktelig. Ny kjøreport inn til fjellhallen er montert.
- På Setesdalsbanen er lok 2 er satt i drift og lok 6 sin kjele er sendt til England for overhaling.
- På Setesdalsbanen er arbeidet med ny vognhall igangsatt med støpning av grunnmur.
- Hestmanden har ligget i dokk på Bredalsholmen siden september og har startet på periodisk klassing. Hestmanden har blitt helmalt og det er gjennomført flere større vedlikeholdsprosjekter ifm. dokkingen.
- På Hestmanden er arbeidene med reetablering av 3 lugarer (og 1 bad som ikke er iht. innredningsplanen slik den var i 1947) i gang.
- På Kanonmuseet er et prosjekt med istandsetting av to ammunisjonsvogner som står inne i kanonrotunden på Batterie Vara i gang.
- Restaureringen av Årestua er kommet så langt at det er like før veggene blir satt opp på Setesdalstunet. Gavlene skal vi ikke gjøre mye med, og sperrene er klare for tilpasning. Så vi antar at taket er på plass tett mot julemarkedet 01.12. Etter dette gjenstår arbeidet med taket og svalgangene.

- Arenaleder i Odderøya museumshavn har hatt gjennomgang i brannvern med Kristiansand orlogsforening. Vi har også hengt opp brannslukkingsapparater i hele bygget og ute i boden.
- Det ble gjennomført en større dugnad i Odderøya museumshavn i begynnelsen av oktober. Vi ser at det er nødvendig med noe mer bygningsvedlikehold nå som bygget nærmer seg 10 år. Richard Andreassen følger dette opp.
- I Odderøya museumshavn har det etter at badstua kom opp har det vært mindre uønska aktivitet i form av rusmisbrukere og festing.
- På Mandal museum, Andorsengården, er pakkhusets fasade mot vest og gavl mot sør er istandsatt høsten 2024.
- Lista museum holder på å restaurere taket på Midthasselhuset i Vanse, som vi har fått midler til. Arbeidet utføres av vår håndverker Kjetil Olsen m.fl.
- Tingvatn fornminnepark har ferdigstilt nødvendige sikringstiltak i formidlingsbygget i forhold til å ta imot innlånte gjenstander til den nye utstillingen.
- Flekkefjord museum – etter sommeropphold i Flekkefjord har MS Solstrand vendt tilbake til Rekefjord for nødvendig vedlikehold.
- Flekkefjord museum – utvendig brannslukningssystemet på CBH er reparert.

Aktiv samhandling

- Vest-Agder-museet, Aust-Agder museum og arkiv, Naturmuseum og botanisk hage – UiA, Næs Jernverksmuseum og Lindesnes fyrmuseum hadde felles stand under Sørlandsk lærerstevne på UiA 18. oktober. Standen var godt besøkt, og Vest-Agder-museets gikk tom for felles skoleprogram lenge før dagen var slutt.
- Vest-Agder-museet har fornyet samarbeidsavtalen med Fakultet for kunstfag ved UiA fram til 2028 om praksisopplæring for studenter som tar emnet Formidlingspraksis.
- Stort, mobilt lerret for visning av presentasjoner og film er nytt tilskudd til Vest-Agder-museets utstyrsbank, og til utlån for avdelinger, lokalmuseer, ulike kulturhistoriske aktører, kommuner og institusjoner.
- På Kristiansand museum har det vært holdt to separate kurs innenfor Høvelmaking. Første kurs var gjennomføring av «samling 2» i kursrekken «Fra skog til vegg» som er for håndverkere i Agder. Der 12 håndverkere var på kurs her i 3 dager for å lære seg å produsere opp sin egen oks høvel. Med Jarle Hugstmyr fra Norsk Håndverksinstitutt.
Kurs 2 var et 3 dagers kurs/fagsamling om profilhøvler for 10 håndverkere som har

laget høvler før, for å løfte nivået i høvelmaking og skape en nettverksarena. Jarle Hugstmyr som veileder. Kursrekken har hatt som mål å gi deltakerne innsikt i lokale material-, verktøy- og byggeskikk. Samt å fremme bevisstgjøring, nettverksbygging, overføring av håndbåren kunnskap og kulturell forståelse. Kursene er et samarbeid mellom Vest-Agder-museet/Kristiansand museum og Bygningsvern i Agder v/Agder fylkeskommune.

- Hestmanden har et godt samarbeid med venneforeningen og har lagt flere planer i tiden fremover.
- I tillegg til opplegget til barnehager i forbindelse med Tall Ship Races har Odderøya museumshavn blitt spurt om å være et historisk senter under selve arrangementer som er 31.juli-2.august. Bragdøya kystlag, Søgne kystlag og Bredalsholmen har meldt sin interesse.
- Mandal museum har bidradd med rådgiving til utstillingsprosjekt på Vigmostad skole.
- Mandal museum har tatt imot Mandal historielag på Ballastbrygga industrihistoriske senter, hvor båtbygger Svein Walvick fortalte om bygging av klinkbygde båter (57 personer var tilstede).
- Mandal museum samarbeider jevnlig med Mandals Trebåt og Motorforening og Marna Motor AS på Ballastbrygga industrihistoriske senter.
- Mandal museum samarbeider med elever på Barne- og ungdomsarbeiderfag ved Mandal videregående skole. Flere av elevene hospiterer blant annet på KI-opplegg på museet.
- Mandal museum har bistått Mandals Trebåt og Motorforening med å spille av film og tilrettelegge for besøk av Kreftforeningas kafé på Ballastbrygga (43 deltok).
- Sjølingstad Uldvarefabriks leder sitter i styret Norsk Industriarv. Styret inviterte stortingspolitikere, Riksantikvaren og andre TIK anlegg til en dialog om Riksantikvarens nye bevaringsstrategier samt tilskuddsordninger for anleggene framover.
- Flekkefjord museum – samarbeid med Flekkefjord historielag, Flekkefjord Krigshistoriske forening 1940-1945, Pensjonistforening, Gutte- og Pikekorps og Hollenderbyens Dannede Duer samt Fortidsminneforeningen, Byggeskikksenteret, Galleri Gulbrandsen, Kunstforeningen, Smaabyen, NAV, Jobbskolen, Voksenopplæring, Flekkefjord og Opplands Turistforening, Soroptimistene, Flekkefjord VGS og Flekkefjord kommune og Julehilsen fra Flekkefjord fortsetter. Vi er til en hver tid på utkikk etter nye samarbeidspartnere.

Forretning

- Museet gjennomfører i 2024 en pilot knyttet til utvikling av museumsbutikkene ved Kristiansand kanonmuseum og Kristiansand museum. Museet er opptatt av å underbygge avdelingenes egenart og ønsker at vare- og suvenirtilbudet også skal gjenspeile dette. Vi har hatt en butikkdesign konsulent inne som har hjulpet med utforming av butikker og er nå i siste fase med design på konkrete produkter som skal være i salg på nyåret.

- Nettsider:

Våre nettsider vestagdermuseum.no er godt besøkt. Antall sidevisninger er per 29. november 391.665, opp 33 % fra samme periode i fjor, antall brukere er opp 25 %.

- Besøksstall 2024:

Vi jobber mot besøksrekord også i 2024 (for tredje år på rad). Samlet sett (per september) ligger alle museene inkludert arrangementer på eksterne arenaer 3 % under fjoråret. Med godt besøk på årets siste aktiviteter har vi god mulighet til å oppnå rekord også i år. Flekkefjord museum, Kristiansand museum og Kristiansand kanonmuseum har allerede nå passert tidligere års besøksrekorder.

- Odderøya museumshavn har hatt god egeninntjening i år. Vi ligger over på både billettsalg og kafésalg mot det som ble budsjettet. Det er også godt med leieinntekter.
- Arenaleder i Odderøya museumshavn er i kontakt med Kilden om å lage et nytt kostyme til Pelle Krabbe. Han er meget populær blant publikum og vi ønsker å bruke han mer under arrangementer og i formidling.
- Sjølingstad Uldvarefabrik har hatt besøk av Tingvoll ull som har leid vaskemaskiner og filmaskinen til produksjon av ugressmatter og yogamatter i lavverdiull.
- Sjølingstad Uldvarefabrik har hatt en stor produksjon av lyddempingsmatter til bruk i offentlige bygg. Vi har en intern diskusjon gående om hvordan forene verdifull arbeidstid i bruk på henholdsvis ikke antikvariske og antikvariske aktiviteter.
- Sjølingstad Uldvarefabrik har startet et samarbeid med Nordfjordull om veving av tepper i alpakkagarn, spunnet hos Selbu spinneri.
- Flekkefjord museum – 2024 har vi nådd besøksrekord på 13.000 unike besøk i løpet av oktober. Vi forventer 15.000 innen årets slutt. Våre aktiviteter, utstillinger, verksted og foredrag tiltrekker et stort og utviklende publikum. Mange nye ansikter er med på våre arrangement. Flekkefjord museum har hatt rekord billettsalg a ca. 2.000 billetter.

Organisasjonsutvikling

- Samlingsforvalter, registrar, fotoarkivar og formidlingsleder (vikar) deltok på to-dagers e-Kulurseminar på Lillehammer i regi KulturIT.
- Gjenstandskonservator har deltatt på tre dagers internasjonal konferanse (webinar) knyttet til forebygging og bekjemping av skadedyr i museumssamlinger.
- I Odderøya museumshavn er arenaleder og formidler Susanne Andersen tilbake i 70% stilling etter endt foreldrepermisjon.
- Jon Andersen Gotteberg er ansatt og har startet som ny avdelingsleder for museene i Kristiansand (Kristiansand museum, Gimle Gård, Kanonmuseet og Odderøya museumshavn). Gotteberg har bakgrunn fra kulturstudier i Telemark og ledererfaring fra
- Bedriftshelsetjenesten har gjennomført HMU på Mandal museum.
- 54 ansatte i VAM har deltatt på studietur til Gøteborg, med besøk på flere museer, bl.a. Volvo-museet, Verdenskulturmuseet, Gøteborgs Stadsmuseum, Sjøfartsmuseet Akvariet, Gøteborgs Remfabrik og Gräfsnäs Järnväg. Det arrangeres studietur for ansatte hvert andre år, med fokus på faglig og sosialt samvær på tvers i museet.
- Vedlagt saken følger referat fra møter i AMU 30.05.2024 og 18.09.2024. Disse sendes kun styremedlemmene.

Forslag til vedtak

Styret tar saken til orientering.

Vest-Agder-museet IKS